AktivAmeriko

UEA-Komisiono por Ameriko

NOVA¬LETERO - **N-ro 3**, Decembro/99

Meksiko jam atendas nin por la 5-a Tutamerika Kongreso de Esperanto en 2001!

Informas nia komisionanino Leonor Torres kaj Angel Segura, nova øenerala sekretario de Meksika Esperanto Federacio, ke meksikaj esperantistoj intense laboras por aranøi la 5-an Tutamerikan Kongreson, en Meksik-urbo. La periodo jam estas fiksita: **de la 15-a øis la 21-a de Aprilo, 2001**. Oni planas postkongresan ekskurson al Oaxaca.

Meksika Esperanto Federacio (MEF) informas pri la kotizoj:

Aliøperiodoj	Kotizo (usonaj dolaroj)
øis majo 2000	40
de junio øis decembro 2000	60
ekde januaro 2001	80

Krome, la kotizo de 40 usonaj dolaroj validos øis decembro/2000, se **samtempe** aliøas **grupo de 5 kaj pli personoj**.

Baldaý pliaj aktualaj informoj estos disponeblaj ankaý en la paøoj de MEF:

`http://www.el-tecolote.com/esperanto`

Æiu interesato povas komunikiøi kun MEF pere de la jena adreso:

Meksika Esperanto Federacio
Apartado Postal M-10576
MX-06000 - Mexico, D.F.
MEKSIKO
kaj retpoþte tra `gelar@data.net.mx`

Karaj legantoj!

Jen vi trovas pliajn informojn el la tuta Ameriko. Oni senœese trovas novajn agadkampojn, en la spirito de regiona integriøo. Ies solvo fariøas œies solvo. Kaj ies vizito estas œies øojo, kiel vi konstatos el la dua parto de raporto de nia ege kunlaborema Bill Maxey pri lia vizito al Suda Ameriko. Tion espereble ankaý vi faros en 2002, por la UK en Fortaleza, Brazilo.

Nome de la komisionanoj, feliœan Novan Jaron!

La redaktanto

Vivplene*!

Hugo Mora Poltronieri

(miaumiau@sol.racsa.co.cr -San José, Kostariko)

En Kostariko, landeto en Mezameriko, du gejunuloj renkontiøas surstrate aý ie ajn. Jen kiel ili salutas sin reciproke:

– Æu vivplene?
– Vivplene!

Preskaý neniam ili diras "kiel vi fartas?" aý eæ "Saluton!". Gejunuloj estas naturaj optimistoj. Ili vivas plene, ili estas plenaj je vivo: dum juneco, la vivo þajnas rozkolora, promesplena, senfina (la morto estas io, kio okazas al aliaj homoj!). Ni laýdu tiun optimismon: en lando sen armeo, paco floras. Soldatiøi, batali, kaj mortigi aý esti mortigataj, ne estos iam koþmaro por tiuj ofte tute nekonsciaj pacamantoj. Oni do øuu vivon plene, senzorge...!

Turistoj, kiuj vizitas Kostarikon, tuj þatas kaj lernas tian salutmanieron. Kaj ili emas uzi øin æie kaj en æiu situacio. Tamen, atentu! Oni uzu øin æiam neformale, kun amikoj, øenerale junaj: neniam kun superuloj (respektindaj ministroj, seriozaj instruistoj, maltoleremaj bopatrinoj, kaj tiel plu).

Interesaj demandoj estas: æu oni salutas tiamaniere ankaý en aliaj hispanparolantaj landoj? Æu ekzistas io simila en aliaj lingvoj? Æu junul-sinteno antaý vivo estas same øua en gejunuloj alilande?

* Hispanlingve: *¡Pura vida!*

Donacoj al *FONDA¬O AMERIKO* de UEA ✪ ✪ ✪ ✪ ✪ ✪

(sumoj en eýroj registritaj øis la 15-a de oktobro)

Argentino: A. E-Ligo 142,69 **Brazilo**: M. Almada 185,56; S. S. Ledon 92,19; J. R. Piton 24,25 **Finnlando**: anonime 250 gld.; K. Parviala 3,20; T. Sormunen 50 **Germanio** F. Reisel 200 gld. **Hispanio**: L. Souto Vásquez 20,45 **Japanio**: A. Steffes 31,31 **Svedio**: A. Bergh 128,75 **Usono**: Alice Harris 1 850,14; M. Kazuma 14,07; Somera Kursaro S.Francisko 372,55 **Svedio** J. Hammarberg 56,19 **Venezuelo**: J. E. Bachrich 100,00; VEA 13,20. Estis cetere kolektita en la UK-budo la sumo de 260,83 eýroj. Koran dankon al la donacintoj!

laý Oficiala Informilo de UEA

La donacoj al tiu Fonda¼o subtenas la diversajn agadojn de Amerika Agado: forsendado de lerno- kaj lego-materialo al nepagipovaj landoj, partoprenigo de aktivuloj en E-aranøoj, intensigo de informfluo inter amerikaj landoj k.s.

Donacojn oni povas sendi al landa kotizperanto aý rekte al *Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando*. La manierojn transpagi vi trovos en p. 55 de *Jarlibro 1999*. Ne forgesu klare indiki, ke via donaco celas FONDA¬ON AMERIKON. Antaýdankon!

Sudamerika Vojaøo (februare-marte 1999) [daýrigo]

Bill Maxey, landa reprezentanto de Usono en UEA-Komisiono por Ameriko

Dekdu-hora veturado, interrompita meznokte de uniformuloj seræantaj drogojn, transportis min denove trans la griz-verdan altebena¼on, kie alpakoj sin paþtis antaý neøkovritaj vulkanoj. Aliflanke de la landlimo, en Æilio, la montetoj iompostiome dezertiøis dum la malsuprena serpentado. Mi tranokis en la marborda urbo Arica, sed malmulte dormis. Jam frumatene mi devis pluiri, refoje inter ondoj de grandaj sablodunoj kaj la blua Pacifiko, dum pliaj 24 horoj, øis la æefurbo Santiago. Tuj post la alveno en tiu urbo, kiu impresis tre moderna sed plaæe homskala, mi iomete esploris promene. Sekvanttage mi kunsidis dum du horoj kun du longtempaj E-istoj. Tiuj, Jorge Tachauer kaj Daniel Zanelle, malgraý palpebla pesimismo proponis kelkajn novajn alirojn al la disvastigo de Esperanto en la urbo. Ili ja estis feliæaj æar nuntempe troviøas novaj æiliaj aktivuloj—tamen en aliaj urboj—kiel Héctor Campos, kiun mi vizitis poste en Curicó. Gravulo en la Skolta E-Ligo, li ankaý respondecas popularan ret-kurson kaj la aranøojn por la baldaýa nacia renkontiøo. Øuste antaý mia foriro, loka radio-elsendejo intervjuis nin kaj ¼urnalo fotis por aperonta artikolo.

Tiun saman posttagmezon, Javier García, mezlerneja instruisto pri filozofio, kaj lia lernanto Ludoviko bonvenigis min en Temuco, urbo eæ pli suda. Mi gastis du tagojn æe Javier kaj lia familio. Ludoviko, post nur unu jaro de E-studado, tre lerte parolas la lingvon, kaj li bonvolis esti mia æiæerono en la urbo. Javier estas nekutime fervora partiano de la interna ideo kaj nun multe aktivas tiuteme en la reto. Mi vizitis ilian lernejon, kie ni tri kune informis pri Esperanto antaý ses klasoj.

Unu tagon poste mi troviøis en Puerto Montt, la plej suda loko de mia vojaøo, kie mi sensukcese seræis la UEA-delegiton. De tie mi turnis min orienten kaj veturis al Argentino per speciala aýtobus-pramþipa ekskurso tra mirinda¼oj de la fama Lago-regiono. Pro la tiutaga nuba-pluva vetero, la reklame promesitaj vulkanoj forestis, tamen ne mankis grandaj lagoj kaj densaj virgaj arbaroj.

En Bariloche, kie aýtuno jam komencis sentigi sin, mi bonþancis trovi min meze de aparte ridetema kaj bonkora rondo. Ties longtempa gvidanto estas d-ro Werner Schad, æe kiu mi gastis. Pro mia rapidega trairado de Æilio, la þanco restadi en unu loko dum tuta semajno estis bonvenega. Jam la unuan tagon mi partoprenis kunvenon de E-istoj el la tuta regiono. En loka gastejo ni longe babiladis, formanøante æiele bongustajn tortojn kaj kukojn. En postaj tagoj vere øojigis min pasigi po kelkajn horojn individue kun ses karaj samideanoj. Tiuj sinofere veturigis min laý belegaj aýtovojoj, promenigis min en la arbaroj, aý temanøigis min øis supersatiøo. Unu el tiuj estis la koninda Alejandro Cossavella, 1998a premiito pri kanto en la belarta konkurso de UEA.

Post la nun kutimaj øisrevidoj, mi enbusiøis por fari la lastan etapon de la vojaøo. Longa kaj laciga veturado alportis min al varma Bonaero, kie mi øojis vidi en la stacidomo la vizaøon de usona amiko Enrique Ellemberg. Ni iris rekte al la laborejo de Pablo León, kiu malavare proponis al mi sian apartamento en la urbocentro. En la sidejo de la Argentina E-Ligo atendis min la rideto de amikino Silvia Rottenberg, inter pluraj novaj kunlaborontoj, inkluzive de Rubén Diaconu, el fora urbo Saenz Peña, kolego mia en la Komisiono por Ameriko. (Estis li kiu enkondukis min al la iom dubindaj plezuroj de la tradicia mateo-sorbado). Kroma agrabla¼o estis konatiøi kun d-ro Rainer Kurz, el Germanio, kiu vizitas Argentinon dum tri monatoj.

La argentinanoj ja posedas enviindan sidejon, tamen—same kiel aliaj grupoj— ili daýre luktadas pro manko de mono kaj aliaj rimedoj. Tiaj malfacila¼oj estis la æefa temo dum mia vizito. Tamen tiuj diskutoj neniel malhelpis ke ni gaje kunpromenu en la turismaj kvartaloj kaj amuziøu en la etoso de la eleganta æefurbo. Sed post kvin tagoj refoje aýdiøis kortuþaj adiaýoj antaý mia longa flugo al Miami.

La vizaøoj de tiuj preskaý 50 samideanoj en la sudaj landoj restas bele fiksitaj en mia memoro. Ili estas plejparte junaj kaj entuziasmaj, idealismaj kaj modernaj. Plimulto estas profesiuloj, kaj multaj aktive uzas la Interreton por tre diversaj E-aferoj. Ili impresas agemaj, sindediæaj, kaj eæ "malsataj." Ili estas pensemaj homoj kun trafaj kaj nuntempaj ideoj, tamen ofte sen spertoj kaj informoj rilate la E-movadon. Sed la plej frapa konstato estas ke ili iel sentas ke Esperanto kapablas þanøi al ili la vivon. Kaj øuste en tiu intuicia konfidemo kuþas ilia espero kaj mia inspiro. La tempo inter tiaj homoj multiel pliriæigis mian vivon, valorante la penon kaj monon. Mi senhezite kaj elkore rekomendus similan vojaøon al æiu kiu daýre seræas kialon por aktivi en la E-komunumo—kaj en la pli vasta mondo.

Bill Maxey (Usono)

Nova agado en Gvatemalo

Antonio González Fernández
Profesoro pri filozofio,
Universidad Rafael Landívar, Gvatemalo

En sabato 23-10-99 mi havis prelegon pri esperanto en mia Universitato Rafael Landívar, Gvatemal-urbo. La salono estis preskaý plena je studentoj pri lingvistiko. La plimulto de ili estas majaoj, viroj kaj virinoj el diversaj gentgrupoj kaj lingvoj, kiuj studas en speciala programo por fariøi du-lingvaj instruistoj. Tio signifas, ke ili deziras esti instruistoj, kiuj povas instrui en la hispana kaj en la propra majaa lingvo. Post la fino de la interna milito inter la armeo kaj la gerilo, en la pac-interligo oni antaývidis la rajton de la majaoj esti instruataj en sia propra lingvo, kaj ne nur en la hispana.

La nuna registaro komencis projekton por du-lingva instruado. Mia universitato (kaj aliaj universitatoj) pretigas tiujn instruistojn por la estonta kaj tre bezonata tasko. La studentoj estas majaoj, sed ili neniam studis science la propran lingvon, kaj eæ ili, tute majaaj, ne povas bone instrui la propran lingvon al iliaj kungentanoj. Tial la publiko, kiu æeestis en la prelego estis tre konscia pri esperantaj temoj kiel lingva demokratio kaj protektado de la malgrandaj lingvoj.

Post kelkaj øeneralaj informoj pri la esperanta lingvo kaj pri la celoj de esperantismo, mi parolis al ili pri la programo "Indiøenaj Dialogoj", en kiu mi havis la þancon partopreni kiel "onklo" (tio estas, helpanto al partoprenanto dum la unuaj fazoj de la programo). Tiu æi programo multe interesigis ilin. Kun mi æeestis Edgar Oliva, gvatemala esperantisto, kiu rakontis al la aýskultantoj la historion de la esperanto-movado en Gvatemalo. Mi pensas, ke la aýskultantoj tre bone reagis antaý la prelego. Multaj demandis pri aæeto de esperantaj lerno-libroj. Ankaý la aýtoritatoj de la universitato bone reagis. Mi pensas, ke la ebleco estas granda, ke mi povos oferti esperanto-kurson por tiu grupo dum la venonta jaro, de aýgusto øis novenbro. Mi pensas, ke se la indiøenoj interesiøos pri esperanto, la movado havas bonajn þancojn por la estonteco.

Kontaktadreso: ***agonzale@mail.url.edu.gt***

THORSEN-APOGO AL BIBLIOTEKOJ

UEA disdonis por la tria fojo subvenciojn de la Biblioteka Apogo Roma kaj Poul Thorsen. Entute 14 Esperanto-bibliotekoj sendis peton. La komisiono aparte ghojis, ke unuafoje venis petoj ankau el Sud-Ameriko. La UEA-estrarano pri kulturo Tacuo Huøimoto, øenerala sekretario Michela Lipari kaj øenerala direktoro Osmo Buller dividis la æi-jare disponeblan sumon de 1825 eýroj inter 9 petintoj. Ili æiuj ricevas librojn surbaze de siaj dezirlistoj.

El Ameriko la æijaraj subvenciitoj estas:

- Barilocha Esperanto-Rondo, Argentino (EUR 275)
- Bona Espero, Brazilo (EUR 250)
- Pernambuka Esperanto-Asocio, Brazilo (EUR 275)

La aliaj bibliotekoj troviøas en Æinio, Francio, Hispanio, Italio, Madagaskaro kaj Ukrainio.

Petoj por la aljuøo en 2000 devos atingi la Centran Oficejon de UEA øis la 15-a de oktobro 2000. Ili devas konsisti el listo de dezirataj libroj ordigitaj laý prefero, æar la subvenciojn oni ricevas ne kiel monon sed kiel librojn. Bonvenas ankaý priskribo pri la biblioteko. Konsiderataj estas nur bibliotekoj ne financataj de þtata, urba aý alia ekstermovada instanco.

(surbaze de gazetara komuniko de UEA, nov/99)

El nia Amerika Tirkesto:

LATINAMERIKA ESPERANTISTO

Monata propaganda gazeto, oficiala organo de la Latinamerika Esperantista Ligo *kaj de la* Societo Kuba por la propagando de Esperanto. *Ĝi estas eldonata hispane kaj esperante, kun belaj gravurajoj. Ĝi celas la disvastigadon de Esperanto en la hispanparolantaj popoloj el Ameriko. La jara abono kostas tri spesmilojn* (1.50 *dolaroj aŭ ilia ekvivalento). Specimenan numeron kaj propagandan broŝuron oni sendas kontraŭ du respondkuponoj.*

LATINAMERIKA ESPERANTISTO
APARTADO, 1324. — HABANA — CUBA

Kuba antaýafrankita poþtkarto (el 1916) kun dorsflanka propagando pri Latinamerika E-isto. Tiu revuo ekzistis, redaktita de Alemán Ruiz, inter la jaroj 1916 kaj 1917. Ni dankas pro la historia informo sendita de nia amiko s-ro Jean AMOUROUX (Perpignan, Francio)!

EN LAND' EN LAND' EN LAND' EN LAND' EN LAND'

Argentino

Post la **53-a Argentina Kongreso de Esperanto** (San Carlos de Bariloche, de la 8-a øis 11-a de Oktobro), d-ro Werner Schad, sekretario de la loka grupo, kaj d-ro José Vergara Olivarría (Æilio) ekentreprenos interlandan kunlaboron. Ili starigos Esperanto-rondon en Puerto Montt, æilia urbo ne malproksima al tiu landlimo, kie d-ro Vergara estas loka UEA-Delegito.

Brazilo

Brazila esperantistaro estas ege entuziasma pro la akcepto de invito de Brazila E-Ligo pridebatita en Berlino. UEA-Komitato aprobis la okazigon de la **87-a Universala Kongreso** en nordorienta provinca æefurbo Fortaleza, en la jaro 2002. En tiu bela marborda kaj turisma urbo troviæas vigla Asocio kaj movado, kun radio-elsendoj kaj plentempaj kursoj en oficiala fako de Federacia Universitato.

La atento al regiona kunlaboro kreskas ankaý interne de tiu lando. En urbo Uberlândia, Minas Gerais, loka klubo organizis **Seminarion pri Esperanto kaj Esperantismo** kunlabore kun aliaj grupoj de tiu provinco por pridiskuti la movadon.

Ducentan diplomiton atingis la **portugallingva retkurso CER**. Kunordigata de D-ro José Lunazzi, la dekleciona reta kurso estas senpaga kaj kalkulas je kvardeko da volontulaj korektantoj tra la lando kaj en Portugalio. Post æirkaý tri jaroj, la unuan lecionon de CER jam kopiis pli ol tri mil interesatoj. Multaj diplomitoj jam engaøiøis al la “malvirtuala” E-movado.

Kolombio

Post la Tutamerika Kongreso en Bogoto kaj restarigo de sia Landa Asocio, kolombiaj esperantistoj okazigis sian Kvinan nacian Kongreson en Ibageo (16-18 okt.). I.a. oni decidis krei junularan sekcion, kiu estonte petos aliøon al TEJO.

Kostariko

En Berlino, la Komitato de UEA formale akceptis KREA-n kiel **Landan Asocion**.
Nacia kunveno okazos la 18-an de Decembro. Øia lanæota bulteno havos la titolon “Vivplene!”, kies signifon por tiu pacama lando oni legas sur la unua paøo de tiu æi *AktivAmeriko*.

Peruo

Laý iniciato de Julio E. Zevallos Gómez kaj aliaj esperantistoj, en Oktobro oni lanæis **Peruan Esperantan Bultenon** en Internet. Øia adreso: http://www.geocities.com/amikoj. Dua numero sekvos en Decembro. Ideojn kaj demandojn oni sendu al pesbult@yahoo.com.

Usono

Post ties landa kongreso en julio, okazis 3-taga **seminario pri instruado**, gvidata de prof-ro Duncan Charters. Øin partoprenis 13 homoj.

kompilita laý informoj de la respektivaj landaj komisionanoj

EN LAND' EN LAND' EN LAND' EN LAND' EN LAND'

AktivAmeriko

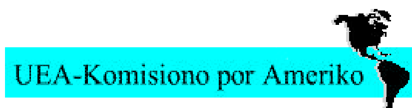
Nova¼letero de UEA-Komisiono por Ameriko
aperas dufoje en la jaro (Jun kaj Dec)

Redaktanto
James Rezende Piton
✉ Av. João Batista M. do Canto, 257/J2
Campinas (SP) , BR-13031-210, Brazilo
☎ kaj 🖹 +55 (19) 272 5212
🖱 *james.piton@iname.com*

KOMISIONO

UEA-Komisiito por Ameriko
Atilio ORELLANA ROJAS
✉ Riouwstraat 172, NL-2585 HW
Den Haag, Nederlando
☎ +31 (70) 355 6677
🖹 +31 (70) 358 4422
🖱 *iei001@worldonline.nl*

UEA-estrarano (*Landa Agado*)
Renato CORSETTI (Palestrina, IT)
Argentino
Rubén DIACONU TKACHENCO (S.Peña)
Brazilo
James REZENDE PITON (Campinas)
Kanado
Suzanne CARON-RICHER (Toronto)
Kostariko
Hugo MORA POLTRONIERI (San José)
Kubo
Juan Ramón RODRIGUEZ (La Habana)
Meksiko
Leonora TORRES y TORRES (México)
Usono
Bill MAXEY (Powhatan)
Venezuelo
Juan Eduardo BACHRICH (Caracas)

Estas necese sendi legomaterialon al kelkaj landoj de Meza Ameriko. Se en viaj bibliotekoj aý en la biblioteko de viaj kluboj troviøas duobla¼oj, bv. informi la Komisiiton pri la titoloj. Li indikos kion sendi kien, kaj *Fonda¼o Ameriko* kovros viajn sendokostojn.